

KARTA PRZEDMIOTU

Kod przedmiotu	0913.4.POL1.B.A	
Nazwa przedmiotu w języku	polskim	<i>ANATOMIA</i>
	angielskim	<i>ANATOMY</i>

1. USYTUOWANIE PRZEDMIOTU W SYSTEMIE STUDIÓW

1.1. Kierunek studiów	Położnictwo
1.2. Forma studiów	Stacjonarne
1.3. Poziom studiów	I stopień
1.4. Profil studiów	praktyczny
1.5. Osoba przygotowująca kartę przedmiotu	dr n. o zdr. Grzegorz Wróbel
1.6. Kontakt	grzegorz.wrobel@ujk.edu.pl

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

2.1. Język wykładowy	j. polski
2.2. Wymagania wstępne	biologia, podstawowe informacje o budowie człowieka i funkcji narządów na poziomie szkoły średniej

3. SZCZEGÓŁOWA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

3.1. Forma zajęć	Wykład – 25 h, godziny niekontaktowe 10 Ćwiczenia – 50 h godziny niekontaktowe 15
3.2. Miejsce realizacji zajęć	zajęcia w pomieszczeniach dydaktycznych UJK
3.3. Forma zaliczenia zajęć	wykład – egzamin, ćwiczenia – zaliczenie z oceną
3.4. Metody dydaktyczne	Wykład – wykład informacyjny z ustnym przekazem wiedzy i wykorzystaniem środków wizualnych, Ćwiczenia – wykład konwersatoryjny z dyskusją, pokaz z opisem, omawianie budowy morfologicznej z wykorzystaniem modeli anatomicznych oraz multimedialnego stołu do wizualizacji struktur anatomicznych
3.5. Wykaz literatury	podstawowa 1. Gołąb B. K. Podstawy anatomii człowieka. Podręcznik dla studentów. PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa, 2, 2021; 2. Suder E., Brużewicz S. Anatomia człowieka – podręcznik i atlas dla studentów licencjatów medycznych Wyd. 2, Górnicki Wydawnictwo Medyczne, Wrocław, 2021; 3. Maciejewski R., Torres K. (red.) Anatomia czynnościowa: podręcznik dla studentów pielęgniarstwa, fizjoterapii, ratownictwa medycznego, analityki medycznej i dietetyki, Wyd. Czelej, Lublin, 2007; 4. Netter F.H., Atlas anatomii człowieka. Polskie mianownictwo anatomiczne. Wyd. Edra Urban & Partner, Wrocław, 2021;
	uzupełniająca 1. Aleksandrowicz R., Ciszek B., Krasucki K. - Anatomia człowieka - repetytorium. PZWL, Warszawa, 2020; 2. Narkiewicz O., Moryś J. (red.): Anatomia człowieka. Podręcznik dla studentów. T. 1-4. Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2010; 3. Hudák R., Kachlík D., Volný O.: Memorix Anatomia. Wyd. 1. Wydawnictwo Edra Urban & Partner, Wrocław 2016; 4. Yokochi Ch. i in. Fotograficzny atlas anatomii człowieka, PZWL, Warszawa, 2019.

4. CELE, TREŚCI I EFEKTY UCZENIA SIĘ

4.1.Cele przedmiotu (z uwzględnieniem formy zajęć)

C1-W – uzyskanie wiedzy anatomicznej w zakresie budowy ciała ludzkiego z uwzględnieniem aspektu rozwojowego

C2-W – poznanie znaczenia posiadanej wiedzy anatomicznej z zakresu topografii narządów ciała

ludzkiego w przygotowaniu

zawodowym oraz do zajęć klinicznych realizowanych w kolejnych etapach kształcenia

C3-U – praktyczne wykorzystanie mianownictwa anatomicznego w codziennej praktyce klinicznej

C4-U – przygotowanie do wykorzystania wiedzy z anatomii topograficznej człowieka w procedurach medycznych

C5-K – kształtowanie odpowiedniej postawy etycznej wobec ciała człowieka

C6-K – kształtowanie postawy względem własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz

dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych

Wykłady: C1-W, C2-W, C4-U, C6-K

Ćwiczenia: C1-W, C2-W, C3-U, C4-U, C5-K, C6-K,

4.2. Treści programowe

WYKŁADY

1. Okolice ciała, podstawowe pojęcia topograficzne w anatomii: oś podłużna, oś poprzeczna, położenie pośrodkowe, pośrednie, przyśrodkowe, boczne. Płaszczyzny ciała: strzałkowa, czołowa, pozioma.

Rozwój układu kostnego. Szkielet kostny człowieka: podział kości, połączenia kości (ściśle, ruchome).

Kręgosłup, cechy charakterystyczne budowy kręgow, odcinki kręgosłupa, połączenia kręgow, krzywizny kręgosłupa.

2. Układ kostny klatki piersiowej, kości obręczy barkowej, kończyny górnej, kości miednicy, kończyny dolnej. Płaszczyzny miednicy w aspekcie klinicznym. Stawy kończyny dolnej: biodrowy, kolanowy, skokowy górny i dolny, stopy. Stawy kończyny górnej: ramienny, łokciowy, ręki.

3. Ogólna budowa czaszki dorosłego człowieka i noworodka. Kości czaszki mózgowej i trzewnej.

Przestrzenie czaszki mózgowej i trzewnej. Podstawa czaszki. Połączenia kości czaszki. Różnice międzypłciowe w budowie czaszki.

4. Układ mięśniowy. Budowa i podział mięśni (anatomiczny i czynnościowy). Charakterystyka wybranych mięśni z różnych okolic ciała. Mięśnie dna miednicy. Mięśnie stawu biodrowego. Ściany tułowia – klatki piersiowej (z budowa gruczołu piersiowego), powiezie brzucha. Błony surowicze – otrzewna, opłucna, osierdzie.

5. Ośrodkowy układ nerwowy. Podział i rozwój mózgowia. Korowe ośrodki ruchu, czucia, węchu, smaku, wzroku. Nerwy czaszkowe i ich zakres unerwienia. Drogi nerwowe. Koło tętnicze Willisa.

Obwodowy układ nerwowy. Sploty nerwowe, nerwy obwodowe, zwoje nerwowe. Splot szyjny, barkowy, łędźwiowy, krzyżowy, sromowy, guziczny. Autonomiczny układ nerwowy. Jego podział, ośrodki w OUN i obwodowe. Narządy zmysłów. Oko: położenie, budowa, funkcja. Aparat ochronny oka. Ucho: funkcja, podział ucha, budowa ucha zewnętrznego, środkowego, wewnętrznego.

6. Układ krążenia. Położenie, budowa anatomiczna i rozwój serca, naczynia krwionośne z nim związane, budowa ścian serca, jego unerwienie i unaczynienie. Krążenie duże, małe i płodowe. Aorta i żyły główne. Naczynia krwionośne kończyn. Układ oddechowy. Podział dróg oddechowych, budowa jamy nosowej, gardła, krtani, tchawicy, oskrzeli i ich podział, budowa płuc.

7. Układ pokarmowy. Budowa cewy pokarmowej, unaczynienie, unerwienie, funkcja. Duże gruczoły związane z cewą pokarmową. Krążenie wrotne. Sledziona – położenie, budowa, funkcja.

8. Układ moczowo-płciowy. Nerka: położenie, budowa, funkcja, unaczynienie, unerwienie. Moczowody, Pęcherz moczowy: położenie, budowa, unaczynienie, unerwienie. Narządy płciowe męskie. Narządy płciowe żeńskie.

ĆWICZENIA

1. Układ kostny

- Budowa kości, szkielet osiowy. Charakterystyka kręgow. Żebra i mostek. Czaszka (kości mózgowo-czaszki i twarzoczaszki).

- Kości kończyny górnej i dolnej oraz ich połączenia.

2. Układ mięśniowy

- Budowa, typy i podział mięśni. Mięśnie głowy i szyi. Mięśnie kończyny górnej.

- Mięśnie kończyny dolnej. Mięśnie tułowia (grzbietu, klatki piersiowej i brzucha). Mięśnie dna miednicy.

3. Układ nerwowy

- Mózgowie, ogólna charakterystyka i budowa poszczególnych części.

- Nerwy czaszkowe, zakres unerwienia i objawy porażenia.

- Rdzeń kręgowy, budowa anatomiczna. Ogólna budowa nerwów rdzeniowych.
- Obwodowy układ nerwowy. Splot szyjny, ramienny, lędźwiowy i krzyżowy.
4. Narządy zmysłów
- Narząd wzroku (gałka oczna, aparat ruchowy oka, gruczoł łzowy)
- Narząd słuchu (ucho – zewnętrzne, środkowe i wewnętrzne)
5. Układ sercowo-naczyniowy.
- Główne naczynia tętnicze i żyłne. Miejsca badania tętna.
- Serce, jako centralna część układu krwionośnego. Budowa anatomiczna i funkcje.
- Naczynia powierzchowne i głębokie kończyn. Naczynia jamy brzusznej.
- Krążenie wieńcowe, wrotne i płodowe. Regulacja krążenia krwi.
6. Układ oddechowy.
- Górne drogi oddechowe (nos, jama nosowa, gardło)
- Dolne drogi oddechowe (krtka, tchawica, oskrzela, oskrzeliki)
- Płaty i segmenty płuc.
7. Układ pokarmowy.
- Przewód pokarmowy (jama ustna, przełyk, żołądek)
- Przewód pokarmowy (jelito cienkie, jelito grube)
- Gruczoły trawienne (wątroba, trzustka)
9. Układ moczowo-płciowy.
- Układ moczowy (nerki, moczowody, pęcherz moczowy, cewka moczowa)
- Żeński układ rozrodczy
- Męski układ rozrodczy
- Gonady – czynność wewnątrzwydzielnicza
10. Anatomia topograficzna.
- Jama klatki piersiowej. Ściany i zawartość. Topografia narządów.
- Jama brzuszna. Otrzewna, zachyłki otrzewnej. Topografia narządów.
- Jama miednicy.

4.1. Przedmiotowe efekty uczenia się

Efekt	Student, który zaliczył przedmiot	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
w zakresie WIEDZY zna:		
W1.	budowę ciała ludzkiego w podejściu topograficznym (kończyny górna i dolna, klatka piersiowa, brzuch, grzbiet, szyja, głowa) oraz czynnościowym (układ kostno-stawowy, układ mięśniowy, układ krążenia, układ oddechowy, układ pokarmowy, układ moczowy, układy płciowe, układ nerwowy i narządy zmysłów, powłoka wspólna, krążenie maczyno-płodowe), w tym różnice w budowie ciała człowieka dorosłego, niemowlęcia i noworodka;	POŁ1P_W1
W2.	budowę i funkcjonowanie miednicy kostnej i mięśni dna miednicy jako kanału rodnego;	POŁ1P_W2
w zakresie UMIEJĘTNOŚCI potrafi:		
U1.	posługiwać się w praktyce mianownictwem anatomicznym i wykorzystywać znajomość topografii narządów oraz wykazywać różnice w budowie noworodka, niemowlęcia i człowieka dorosłego;	POŁ1P_U1
w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH :		
K1.	Zasięgać opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu	POŁ1P_K5
K2.	Dostrzegać i rozpoznawać własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	POŁ1P_K7

4.2. Sposoby weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się

Efekty przedmiotowe (symbol)	Sposób weryfikacji (+/-) W – wykład C - ćwiczenia																				
	Egzamin ustny/pisemny			Kolokwium			Projekt			Aktywność na zajęciach			Praca własna			Praca w grupie			Inne (jakie?)		
	Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć					
	W	C	...	W	C	...	W	C	...	W	C	...	W	C	...	W	C	...	W	C	...
W1.	+				+																
W2.	+				+																
U1.	+				+																
K1.	+				+																
K2.	+				+																

4.3. Kryteria oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się

Forma zajęć	Ocena	Kryterium oceny
wykład (W)	3	Posiadał wiedzę i umiejętności wymienione w pkt.4.1 w zakresie dostatecznym – uzyskanie 61-68% punktów z zaliczenia końcowego
	3,5	Posiadał wiedzę i umiejętności wymienione w pkt.4.1 w zakresie ponad dostatecznym – uzyskanie 69-76% punktów z zaliczenia końcowego
	4	Posiadał wiedzę i umiejętności wymienione w pkt.4.1 w zakresie dobrym – uzyskanie 77-84% punktów z zaliczenia końcowego
	4,5	Posiadał wiedzę i umiejętności wymienione w pkt.4.1 w zakresie ponad dobrym – uzyskanie 85-92% punktów z zaliczenia końcowego
	5	Posiadał wiedzę i umiejętności wymienione w pkt.4.1 w zakresie bardzo dobrym – uzyskanie 93-100% punktów z zaliczenia końcowego
ćwiczenia (C)*	3	Posiadał wiedzę i umiejętności wymienione w pkt.4.1 w zakresie dostatecznym – uzyskanie 61-68% punktów z zaliczenia końcowego
	3,5	Posiadał wiedzę i umiejętności wymienione w pkt.4.1 w zakresie ponad dostatecznym – uzyskanie 69-76% punktów z zaliczenia końcowego
	4	Posiadał wiedzę i umiejętności wymienione w pkt.4.1 w zakresie dobrym – uzyskanie 77-84% punktów z zaliczenia końcowego
	4,5	Posiadał wiedzę i umiejętności wymienione w pkt.4.1 w zakresie ponad dobrym – uzyskanie 85-92% punktów z zaliczenia końcowego
	5	Posiadał wiedzę i umiejętności wymienione w pkt.4.1 w zakresie bardzo dobrym – uzyskanie 93-100% punktów z zaliczenia końcowego

5. BILANS PUNKTÓW ECTS – NAKŁAD PRACY STUDENTA

Kategoria	Obciążenie studenta	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
LICZBA GODZIN REALIZOWANYCH PRZY BEZPOŚREDNIM UDZIALE NAUCZYCIELA/GODZINY KONTAKTOWE/	-	-
Udział w wykładach	25	-
Udział w ćwiczeniach, konwersatoriach, laboratoriach	50	-
ćwiczenia praktyczne	-	-
Udział w egzaminie/kolokwium zaliczeniowym	-	-
Inne (należy wskazać jakie? np. zajęcia praktyczne)	-	-
SAMODZIELNA PRACA STUDENTA /GODZINY NIEKONTAKTOWE/	-	-
Przygotowanie do wykładu	10	-

Przygotowanie do ćwiczeń	15	-
ŁĄCZNA LICZBA GODZIN	100	-
PUNKTY ECTS za przedmiot	4	-

Zatwierdzam Kartę przedmiotu.....

Zapoznałam/em się z Kartą przedmiotu(*czytelne podpisy osób prowadzących przedmiot*):